

ועדת מוגנות חסרי ישע וקטינים במערכת הבריאות והרווחה

הכנס השנתי
לאיכות ובטיחות הטיפול במערכת הבריאות

פרופ' שאול דולברג, יו"ר הוועדה, מנהל אגף להבטחת איכות
עפרה אוסטין, רכזת הוועדה, מרכזת בכירה בטיחות חסרי ישע וקטינים,
אגף להבטחת איכות

יולי 2023

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

”קברתי אותה באדמה כפי שביקשה, היא הרגישה שהשטן נכנס לה לגוף”

במשטרה משוכנעים כי אדוארד קצ'ורה רצח בכוונה תחילה את ליטל יעל מלינק כאשר הכניס אותה לבור, הלך מהמקום ונתן לה להיחנק למוות. קצ'ורה מצידו טען לאורך חקירותיו הרבות ב-60 הימים האחרונים כי מדובר בטקס לניקוי הנפש שהשתבש. הבוקר הכריעה הפרקליטות כי הוא יואשם ברצח

שמעון איפרגן | mako | פורסם 02/12/21 09:36 | עודכן 02/12/21 09:47

17 הדפסה 13,440

התמונה באדיבות המשפחה, מכתבה בערוץ 13
<https://www.youtube.com/watch?v=GRYr6RLPzwA>

הקמת הוועדה

פגיעות במוגנות מטופלים המגיעות

לידיעת הציבור, הן רק קצה הקרחון –

מדובר בתופעה

הן במערכת הבריאות והן ברווחה,

שהובילה **למשבר אמון** הציבור

בשירות הניתן ע"י המערכות

ועדת מוגנות חסרי ישע וקטינים במערכת הבריאות והרווחה

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

לוח זמנים

אוקטובר 2021

רצח יעל ליטל מלניק ז"ל

[דצמבר 2021](#)

מינוי וועדה בין-משרדית ע"י מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' נחמן אש

[מרץ 2022](#)

הצטרפות מנכ"לית משרד הרווחה והביטחון החברתי, גב' סיגל מורן

אוגוסט 2022

הצגת המלצות ראשוניות בפני מנכ"לים ושר הבריאות, ניצן הורוביץ

ספטמבר-נובמבר 2022   הוספת נושא מוגנות לתכניות העבודה של 2023

ועדת מוגנות חסרי ישע וקטינים במערכת הבריאות והרווחה

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

מה היא פגיעה ?

אירוע יחיד או חוזר

של הזנחה,

פגיעה פיזית,

פגיעה רגשית,

או ניצול כלכלי

ע"י אחראי, מטופל אחר או מבקר

במסגרת הטיפול

ועדת מוגנות חסרי ישע וקטינים במערכת הבריאות והרווחה

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

סיון חשון, תשע"ג
1 נובמבר, 2012
מס': 20/12

הנושא: טיפול בחשד לאלימות כנגד חסרי ישע המטופלים במערכת הבריאות

1. רקע כללי

1.1. סעיף 368 ד לחוק העונשין, התשל"ז 1977 מטיל על מטפלים ואחרים חובת דיווח על חשד לפגיעה בקטין או ב"חסר ישע" למשטרת ישראל או לשבדת סוציאלית על פי חוק (להלן: פקידת סעד). חובת הדיווח נוברת על כל חוראה לשמירה על סודיות רפואית ואף על התנגדות האדם עצמו למסירת הדיווח.

חסר ישע הינו "מי שמחמת גילו, מחלתו או מוגבלותו הנפשית או הנפשית, ליקויו השכלי או מכל סיבה אחרת, אינו יכול לדאוג לצרכי מחייתו, לבריאותו או לשלמו".

1.2. פגיעה בחסר ישע נחשבת גם כאירוע חריג עליו יש לדווח למשרד הבריאות בהתאם לחוזר מנהל הרפואה מס' 11/2012.

1.3. חסרי ישע רבים מאושפדים במדינת ישראל במוסדות האשפוז והטיפול השונים, ציבורים ומרטים, על פי רוב במסגרות המיועדות לבעלי הפרעות נפשיות ומטופלים סיעודיים (כולל תשושי נפש).

1.4. התלונות על אלימות ופגיעות אחרות במטופלים במסגרות השונות, יכולות להגיע מהמטופלים עצמם, מבני משפחתם, מטפלים במקום, ארגונים ציבוריים או כל מקור אחר.

1.5. מסירת דיווח כאמור ללא קבלת הסכמת המטופל או ללא ידיעתו, מהווה פגיעה באוטונומיה ובפרטיות של המטופל, אך יחד עם זאת להימנעות מדיווח יכולות להיות תוצאות קשות לא פחות.

חוזר זה קובע קווים מנחים ברורים למימוש חובת הדיווח למשרד הבריאות ולטיפול בדיווח על אירוע חריג, אלימות או פגיעה בחסרי ישע.

מי הוא חסר הישע ?

• **חוק העונשין (1977) קובע :**

"מי שמחמת גילו, מחלתו או מוגבלותו הגופנית או הנפשית, ליקויו השכלי או מכל סיבה אחרת, אינו יכול לדאוג לצרכי מחייתו, לבריאותו או לשלמו"

• **חוזר מנכ"ל (2012) מרחיב:**

כל אדם המאושפז במחלקה פסיכיאטרית או גריאטרית ייחשב חסר ישע לצורך חובת דיווח במקרה של חשד של פגיעה

• **ועדת מוגנות (2023) ממליצה:**

הרחבת הגדרת חסר ישע ל "טעון מוגנות" בפוטנציה לכל השוהה במוסד רפואי / מסגרת של הרווחה, גם אם לא הוגדר כחסר ישע

הבעיות

ועדת מוגנות חסרי ישע וקטינים במערכת הבריאות והרווחה

משרד הבריאות
לחיים בריאים יותר

המלצות

- הכשרה, רישום ואכיפה למטפלים לא מקצועיים
- הדרכה והכשרה בנושא מוגנות - לצוותים
- הסברה בנושא זכויות - למטופלים ובני המשפחות
- האחדת נהלים
- האחדת גופי דיווח
- מאגר מידע בזמן אמת על עבירות משמעת ורישום פלילי לעובדים
- מינוי אחראי מוגנות במסגרות
- שיפור הרצף בין משרד הבריאות, משרד הרווחה, משרד המשפטים, נציבות שירות המדינה ומשטרת ישראל
- מצלמות וכ"א לניטור אירועים בזמן אמת ובדיקתם לאחר התרחשות
- **הטמעת תרבות ארגונית מקדמת מוגנות**

ועדת מוגנות חסרי ישע וקטינים במערכת הבריאות והרווחה

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

הלכה למעשה

- הכנסת סעיף "מוגנות"
לכל מכרזי השירותים החברתיים והרפואיים
- הכנסת נושא "מוגנות"
באופן קבוע לתכניות העבודה ויישום כחלק
משיגרה קלינית

ועדת מוגנות חסרי ישע וקטינים במערכת הבריאות והרווחה

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

איכות ובטיחות

ועדת מוגנות חסרי ישע וקטינים במערכת הבריאות והרווחה
יולי 2023

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

